

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Altijd goede moed

2 Cor. 5:1-10

Ja, zo staat het hier in 2 Cor. 5:6. Zo zegt de apostel Paulus het! "Wij hebben dan altijd goede moed!" "Wij" = meervoud. De apostel getuigt het niet alleen maar van zichzelf. Maar hij neemt anderen mee. Als het goed met ons staat: ook u en jou en mij.

Altijd goede moed hebben. We vragen:

1e: Is dat dan mogelijk? En zo ja:

2e: Welke grond is daarvoor?

Wij hebben dan altijd goede moed. Och ja, het wordt nogal eens gezegd, soms gezongen: houdt er de moed maar in! Het klinkt zo dapper, zo stoer. Maar hoe zou het overkomen bij een stervende patiënt, wanneer iemand afscheid van hem of haar zou nemen met de woorden: houdt er de moed maar in! Zou het hem of haar niet als een vloek in de oren klinken?

Of: Daar is een vluchtelingenkamp met uitgemergelde, bijna verhongerde mensen. Buiten de omheining staat een zangkoor, dat hun toezingt: houdt er de moed maar in! Het zou toch onmenselijk wreed zijn? Wij hebben dan altijd goede moed! Maar is dat dan mogelijk in deze wereld vol ellende? Oorlogsleed! Ik noem maar de namen: Bosnië, Oeganda, Boeroendi, waar mensen, mannen, vrouwen, kinderen massaal worden afgeslacht. Och, we raken er aan gewend en misschien wel door afgestompt. Maar wanneer we het wereldnieuws, zoals dat via de media naar ons toekomt, op ons laten inwerken, moet het ons dan niet neerslachtig maken? O ja, we steunen de hulporganisaties, die trachten de nood enigszins te lenigen. En het is goed, het is nodig. Maar is het meer dan een druppel op een gloeiende plaat? Is de toestand in de wereld geen uitzichtloze zaak?

En geldt hetzelfde niet van ons eigen land en volk? Een normvervaging, die in onze geschiedenis zijn weerga niet kent. Geen eerbied meer voor het menselijk leven aan het begin (abortus) noch aan het einde (euthanasie). Gelegaliseerde hoerij! Moord en doodslag, letterlijk aan de orde van de dag. Totaal uit de hand gelopen criminaliteit. Cellentekort. Alternatieve samenlevingsvormen. Zondag-zondeg! En ik zou zo kunnen doorgaan.

We hebben dan altijd goede moed. Maar kan dat dan? En wanneer we dan letten op de toestand in het kerkelijk leven. Kerk - kuriakè - wat van de Heere is. Kerk! Waar de Heere het alleen mag en moet en wil te zeggen hebben. Maar hoe is de werkelijkheid? Steeds meer toenemende kerkverlating. Een vals eenheids-streven, zondige verscheurdheid en verdeeldheid, een verwaterd evangelie, aangepast aan de wensen van de verdorven mens. En daarom geen evangelie meer. Geen goede, geen blijde boodschap meer van genade voor schuldigen, van rechtvaardiging van de goddeloze om niet, enkel om Christus' wil. Wereldsgezindheid, materialisme, zon-aanbidding en stof-vergoding. Waar komt de heiliging van het leven nog openbaar? En alweer: zo zou ik kunnen doorgaan. Och, wie zou niet wenen?

Gebeurde het maar meer. Wenen. Tranen van smart, vanwege de toestand in de wereld, waarop ook wij toch leven, tranen van smart vanwege de toestand van ons volk, waarvan wij toch deel uitmaken. Tranen van smart vanwege het verval in de kerk, en dan toch ook in ons eigen kerkelijk leven. Tranen van smart, tranen van schuld-besef, tranen van boetvaardigheid. Tranen, die ontspringen aan de droefheid naar God, de droefheid naar Gods

wil, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt.

Wij hebben dan altijd goede moed. Maar is het wel mogelijk? En we denken aan de moeiten van het leven. Spreekt onze belijdenis niet van het kwaad, dat de Heere ons in dit jammerdal toeschikt? Noemt Gods Woord het uitnemendste van dit leven dan geen "moeite en verdriet"?

Smart om dierbare panden, die door de dood werden weggenomen. Schrijnende pijn vanwege gebroken verhoudingen. Ontwrichte huwelijken. Kinderen, die voorthollen op de brede weg, die naar het verderf voert. Eenzaamheid, voor anderen verborgen kruisen. Bevat het gezegde geen waarheid: elk huis kent zijn kruis, en elk hart kent zijn smart? Lichamelijke pijn, ontluis-tering van lichaam en geest.

En dan straks door de donkere tunnel van de dood naar het oordeel. De rechterstoel! Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan? En er is toch geen ontkomen aan. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad (2 Cor. 5:10).

Wij hebben dan altijd goede moed. Kan het wel? Is het geen bravourtaal van een geestelijk overspannen mens? Wij hebben dan altijd goede moed. Nog eens: kan het wel? Is het wel mogelijk? O, nu mag het antwoord zijn: "Ja, het kan! Het is mogelijk! En al is het dan, vergeleken met de massa, een klein kuddeke, maar er is toch een volk op deze wereld, dat er iets van verstaat en beleeft: "Wij hebben dan altijd goede moed! Nee, het is in 2 Cor. 5 geen bravourtaal van een geestelijk overspannen mens, maar het is geloofstaal. Het is geen dwaze hoogmoed, maar heerlijke geloofsmoed? Het is een spreken vanuit het gelovig ingaan in Christus, de levende en nu verheerlijkte Paaskoning. Het Lam

Gods dat de zonde der wereld wegneemt. Die eens naar deze aarde kwam, niet om de wereld te veroordelen, maar om te behouden. Alzo lief heeft God de wereld gehad. Zijn wereld dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet zou verderven maar het eeuwige leven zou hebben. O ja, het is waar: Om de wereld, die toch Gods wereld was te behouden heeft de Zoon van God Zichzelf vernietigd, ontleedigd van Zijn goddelijke heerlijkheid. Hij heeft de gestalte van een dienstknecht aangenomen en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises.

Want aan Gods recht, door de mens vertrappt en vertreden moest voldaan worden. En Christus heeft het volkomen gedaan. Maar daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is; opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de

Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders. En het geloof ziet Jezus, met eer en heerlijkheid gekroond. Eeuwig bloeit de gloriekroon, op het hoofd van Davids grote Zoon. De teugels van het wereldregiment liggen in Zijn handen, die eens doorboord werden. En Hij maakt alle dingen nieuw. Het is waar: het zal gaan door het vuur der loutering heen. De gedaante, het schema van deze wereld zal vergaan, en de elementen zullen brandende versmelten, maar de wereld, Gods wereld, zal er gezuiverd, gelouterd uit tevoorschijn komen. De balling van Patmos heeft het gezien: en ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan en de zee was niet meer. Een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid wonen zal. Een nieuwe aarde, die een nieuw Jeruzalem zijn zal, doorwoond van de heerlijkheid Gods vol van de kennis van God, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken. En het godgeheiligd zaad zal dat gezegend aardrijk beërven. En dat God-geheiligd zaad belijdt het in het geloof: maar wij verwachten naar Gods belofte een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Eens zal Gods schepping als opnieuw gezien worden. Als opnieuw. Gans vernieuwd. Alle zonde zal zijn weggedaan voor eeuwig. En daarmee alle gevolgen van de zonde voor eeuwig verdwenen. De nieuwe aarde: een nieuw paradijs. Daar vloeit de zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal. Daar is de boom, het geboomte des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht.

O ja, wij leven op deze wereld, die nog in het boze ligt. En daarom een wereld, die bloedt uit duizend wonden. Maar Christus-Triumfator werkt heen, ook vandaag, naar de dag van Zijn toekomst. En daarom, hoe het ook gaat, het gaat toch goed. Wij hebben dan altijd goede moed. Zo spreekt het geloof ziende op de overste Leidsman Christus heeft overwonnen. Ondanks alle smart als droevig zijnde, maar altijd blij.

En daarom zal Hij overwinnen. En in Zijn overwinning zal Hij doen delen Zijn kerk, Zijn bruidskerk, die Hij kocht tegen de dure prijs van Zijn bloed. Zijn zaad. Zijn God-geheiligd zaad, Hem van de Vader gegeven als loon op Zijn Borgwerk. Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zijn. En het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Ook van-

daag. O ja, we merkten het al op: het ziet er in de kerk, die toch naar Christus genoemd is, in veel opzichten droevig uit. Afval, kerkverlating, wereldsgezindheid, verkillende liefde, strijd om allerlei dingen, terwijl zo weinig wordt gestreden de strijd des geloofs, die de eer van God en Zijn Christus tot inzet heeft. Maar toch: het welbehagen des Heeren gaat door de hand van Christus gelukkiglijk voort. Er worden nog zondaren bekeerd, van Boven geboren, wedergeboren tot een levende hoop. En de verheerlijkte Christus is bezig plaats te bereiden. En in het Vaderhuis zijn vele woningen. En er zal niet één woning onbewoond blijven. Ze komen allen thuis, die Hij kocht en betaalde.

O, het is waar: Gods kinderen verkeren hier nog in het strijdperk. En hun drie aartsvijanden, satan, wereld en eigen vlees houden niet op hen aan te vechten. En hoe dikwijls liggen ze onder in de strijd. Maar toch: ze komen het eens al te boven. Hun Koning-Meester-Eigenaar houdt hen vast, bidt voor hen dat hun geloof niet ophoude. Hij roept het Zijn strijdend, in zichzelf zo zwakke volk toe: "Vreest niet, gij, klein kuddeke, want het is des Vaders welbehagen ulieden het koninkrijk te geven. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen!"

Hij weet, hoe zwak van moed en klein van krachten ze zijn, maar het behaagt Hem Zijn kracht in hun zwakheid te volbrengen. Hij is hun Voorbidder, hun hemelse Pleitbezorger aan de rechterhand Zijns Vaders. Wanneer zij door eigen schuld zijn afgedwaald en de weg terug niet meer kunnen vinden dan zoekt Hij ze weer op en brengt ze weer op de plaats waar Hij ze hebben wil en waar zij het alleen maar goed hebben. Hij balsemt hun wonden en heelt al hun smart, zodat ze weer kunnen zingen: de God des Heils wil mij ten Herder wijzen; 'k heb geen gebrek, 'k heb geen gevaar te vrezen. Die, hoe het ook moog tegenlopen, gestadig op Zijn goedheid hopen.

O, de Koning van Zijn kerk heeft het beloofd en Zijn woord is de waarheid: de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen! Wat er ook in de poorten der hel mag worden beraadslaagd: Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid. En niemand zal ze rukken uit de hand Mijns Vaders!

Geliefden, is er dan geen goede grond

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

voor de geloofsuitspraak. Wij hebben dan altijd goede moed? En zou Christus, die de Zijnen Zich tot een eigendom gemaakt heeft, er niet in verheerlijkt worden, wanneer zij uit het geloof leven. Ongeloof beangstigt, werkt verlamdend, onteert Christus, die toch alles voor de Zijnen wil zijn. Geloven in Christus, leven uit Christus stelt tot grote dingen in staat. Denk eens aan Hebreëën 11, waar van de wolk van getuigen wordt gezegd, dat zij door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt, de kracht des vuurs hebben uitgeblust, de scherpste des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in de krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gebracht. De vrouwen hebben haar doden uit de opstanding wedergekregen; en anderen zijn uitgerekt geworden, de aangeboden verlossing niet aannemende, opdat zij een betere opstanding zouden verkrijgen. Een betere opstanding: het is de eeuwige heerlijkheid. Daarnaar hebben ze uitgezien in het geloof. Ze konden al dat lijden dragen en verdragen in het geloof dat het door lijden en strijden heen naar de heerlijkheid zou gaan. Het beste komt nog.

Wij hebben dan altijd goede moed. Ja, zo spreekt het geloof, als het er in de beoefening mag zijn.

En nu willen we er dan nog even op letten, in welk verband de apostel Paulus deze woorden uitspreekt: "wij hebben dan altijd goede moed". Als hij dit neerschrijft, dan is er hemelverlangen in zijn hart. Let maar eens op de verheven inzet van dit hoofdstuk: Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels verbroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Hij spreekt van het zuchtend verlangen om overkleed te mogen worden met het kleed van de hemelse heerlijkheid.

Dan zal het sterfelijke, dan zal het zondige, aardse leven geheel verslonden zijn door het opstandingsleven van Christus. Het is waar: nu is het nog een wandelen door geloof en niet door aanschouwen.

Wij zijn nu nog in het land der vreemdelingschap. Zolang we inwonen in dit lichaam wonen we uit van de Heere. Maar toch: wij hebben dan altijd goede moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij de

Heere in te wonen. Straks is de vreemdelingschap vergeten, en wij, wij zijn in het Vaderland.

Straks bij de Heere inwonen, bij de Heere thuis-komen. En dat komt zeker. Wij weten, zegt de apostel. Want Die ons tot ditzelve bereid heeft is God, Die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft, dat wil zeggen: Die ons de Geest als onderpand heeft gegeven. En Die Geest doet ons weten de dingen, die ons van God geschonken zijn. De apostel kende de bediening der vertroosting in Christus. Daardoor was de wereld van de eeuwige dingen voor hem geopend. Hij mag zich verlaten op de Heere, rusten in Zijn trouw, met zijn hele last van zonde, zorg en moeite rusten in Christus, Die ook hem gezocht en gevonden, gekocht en betaald had. Met het verlangen naar en het vooruitzicht op de hemelse heerlijkheid. Nog slechts een weinig lijden, nog slechts een korte nacht. En dan Thuis, voor goed, voor eeuwig bij de Heere Thuis. Daarom, hoe kan het anders, daarom zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende om de Heere welbehaaglijk te zijn. Eén ding doe ik, vergetende hetgeen achter is en mij strekkende naar hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die van boven is, in Christus Jezus. Niet dat ik het alrede gegrepen heb of alrede volmaakt ben, maar ik jaag ernaar of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

O zeker, dat jagen naar de volmaakteid, om de Heere te mogen behangen, brengt strijd mee. Strijd ten bloede toe. Ja, daar wist de apostel ook van. Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij. Het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil dat doe ik. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? Maar dan blijft hij toch niet in de vraag steken. Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere. Ondanks alles en door alles heen wist hij zich toch het eigendom van Christus, Die ook voor hem de schuld-rekening had betaald tot de laatste penning. En bij die Christus is moed voor moedelozen en kracht voor krachtelozen. Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geven.

O ja, ook Paulus kende wel zijn moedeloze buien, met het oog op zijn werk, zodat de vrees zijn hart bekreep. Maar toen stond in de nacht een engel des Heeren bij hem, die zei: "heb goede moed, Paulus, want gelijk gij te

Jeruzalem van Mij getuigd hebt, alzo moet gij ook te Rome getuigen."

Maar toch, ook al was hij met betrekking tot zijn werk weleens moedeloos, met betrekking tot tijd en eeuwigheid bleef van kracht: maar wij hebben dan altijd goede moede. Altijd, dat is altijd weer, door oefening des geloofs, door bediening van de Geest als onderpand. O ja, wel worstelen, maar toch altijd weer opduiken uit de golven.

Wij hebben dan altijd goede moed. "Wij", zegt de apostel. Meervoud! Hij neemt hier al Gods kinderen mee. Hij wil ze allen meenemen. En ze gaan tenslotte allen mee. De kleinen en de groten. Allen, die uit God geboren zijn. Er is slechts één beperking. Eén zaak beslist over het voor eeuwig bij de Heere thuis-komen, of over het voor eeuwig buiten-blijven en daarom voor eeuwig omkomen. Dat lezen we in vers 3: Zo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden.

Bekleed in Christus of naakt buiten Christus. Een zaak van leven of dood. Bekleed met de mantel der gerechtigheid, die Christus heeft geweven. Of bekleed met het lompenkleed van eigen gerechtigheid en ongerechtigheid. En nu moeten we hierin zelf de toepassing maar maken voor Gods aangezicht.

Komt geliefden: wie heeft lust de Heere te vrezen, als het allerhoogst en eeuwig goed?

Of anders: wat dunkt u van de Christus. Aan Hem zullen we straks geoordeeld worden. Onbekeerde, zoek de Heere terwijl Hij nog te vinden is. En dat is heden! Roept Hem aan terwijl Hij nabij is. En dat is nu! De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten, en hij bekere zich tot de Heere; zo zal Hij Zich zijner ontfermen; en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.

Wij hebben dan altijd goede moed. Het gaat wel erg hoog, zegt u. (....) Het is waar, het onderwerp brengt het mee.

Maar het is dan niet, omdat ook na ontvangen genade er zo weinig oefening des geloofs is. Zoveel bedroeven en tegenstaan van de Heilige Geest door een slordig leven en koestering van het vlees. Zoveel tevreden zijn met een lage stand van het geloofsleven. Zo weinig wassen en toenemen in de genade en de kennis van Christus. Zo weinig streven naar de vastheid, naar de bewuste overgang in Christus door het geloof in de weg van de totale afsnijding van al het onze door de Geest der uitbranding. Zou het dan tot

eer van de Christus zijn als de Zijnen zo weinig gelovig gebruik maken van Hem, die toch gegeven is tot wijsheid van God, tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking, tot een volkomen verlossing? Die voor Zijn kerk, voor Zijn gekochten niet slechts iets, maar alles wil zijn? Moet dan ons ongeloof ons niet tot schuld zijn en altijd weer worden? Maar kom, we gaan eindigen. Wij hebben dan altijd goede moed! Het zou toch groot zijn als wij nu eens niet alleen met onze mond, maar ook met ons hart, en dan met insluiting van onszelf, mochten gaan zingen:

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen.
Hun blijdschap zal dan, onbe-
paald,
Door het licht, dat van Zijn
Aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

*Psalm 68:10 en 17
Ds. M. Vlietstra.*

Van de redactie

Ontmoetingsdag Sliedrecht

Ds. H.C. v.d. Ent opende de dag. Hij heette allen hartelijk welkom, liet zingen Psalm 85:1, 3 en 4 en ging voor in gebed. Hij las Mattheüs 16:21-28 en sprak over Lucas 24:6b. Na de toespraak werd gezongen Psalm 56:5 en 6 en werd er gecollecteerd. Hierna beklom Ds. Vlietstra de kansel, las 2 Cor. 5:1-10 en sprak over vs. 6a "Altijd goede moed". Gezongen werd Psalm 68:2 en 17 en met gebed werd de morgensamenkomst besloten.

Ds. K. Visser opende de middagsamenkomst. Hij liet zingen Psalm 86:6, las Hebr. 12:1-15, dankte voor de maaltijd en vroeg een zegen over het samenzijn. Hij sprak over Hebr. 12:14b waarna hij liet zingen Psalm 119:32 en 87. Daarna las Ds. L.W. van der Meij 1 Cor. 15:1-20 en sprak over de verzen 1 en 2. Hij liet zingen Psalm 30:2, 3 en 8 waarna Ds. M.C. Tanis sloot door te spreken over Klaagliederen 5:21, te danken en te laten zingen Psalm 90:7 en 9. Na het uitspreken van de zegenbede werd het kerkgebouw verlaten. De Heere heeft nog te spreken willen geven en vele vrienden en bekenden mochten elkaar ontmoeten.

Artikelen

Naast een samenvatting van het merendeel van de toespraken gehouden op de ontmoetingsdag vervolgt

Ds. v.d. Ham zijn serie over Ds. Riekel. Ds. P. den Butter begint te schrijven over het boek van dr. B. Loonstra "De geloofwaardigheid van de Bijbel". Dit was al enige tijd afgesproken, maar Ds. den Butter vond het beter hier niet eerder mee te zijn dan De Wekker. Het is een geboden zaak dat ook in ons blad aandacht aan dit boek gegeven wordt. Wie het artikel van Ds. den Butter leest zal dit beamen. *AvH*

Van de administratie

Bij de betalingen van de abonnementsgelden ontvingen we f 412,50 aan gif-

ten, 2 nieuwe abonnees konden worden ingeboekt en wat betreft de ontmoetingsdag te Sliedrecht, mogen we doorgeven dat de opbrengst van de kollekten en het koffiegeld f 7.991,80 bedroeg en een gift voor de school in Dundas groot f 50,-.

Voor al het bovengenoemde heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 01720-74202. Postbank: 704350.

Heiligmaking

Samenvatting van het openingswoord gesproken tijdens de middagbijeenkomst op "Bewaar het Panddag"

We willen uw aandacht bepalen bij Hebr. 12:14b - "...en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zal zien."

Onze tekst is genomen uit de brief aan de Hebreeënen. Het is moeilijk na te gaan, wie precies de geadresseerden zijn. Uit de brief blijkt dat het over een christelijke gemeente gaat in een griekse omgeving. Een gemeente die naar alle waarschijnlijkheid al wat langer bestond. Vanaf het begin hebben ze te maken gehad met veel verzoeking, verleiding en moeite van de zijde van hun omgeving. In Hebr. 10:33 lezen we dat ze tot een schouwspel waren van smaadheden en verdrukkingen. Nu dreigt de gemeente in een fase te komen van verslapping en inzinking. Er is sprake van een kwijnend geloofsleven. Ze blijven steken in de eerste beginselen (Hebr. 5:12). Er zijn er die de onderlinge bijeenkomst verzuimen (Hebr. 10:32). Ons hoofdstuk spreekt van trage handen en slappe knieën (Hebr. 12:12). Traag in de beoefening van het geloof, slap in het gebedsleven. De apostel vindt het nodig om aan te sporen tot volharding. Hij wijst op de wolke der getuigen (Hebr. 11). Eén van de kenmerken waaruit de volharding blijkt is de heiligmaking. Daarom zegt de apostel: "Jaagt den vrede na met allen en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zal zien." Jaagt de vrede na met allen, dat is de roeping van Gods Kerk in deze wereld. Zoeken van de vrede in de omgang met anderen. Toch weet de

apostel dat het niet eenvoudig is om de vrede te houden met deze Gode vijandige wereld. Deze wereld wil alleen vrede als je aan alles toegeeft. Daarom voegt de apostel eraan toe: "en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zal zien." De na te jagen vrede behoort wel gepaard te gaan met de heiligmaking. Gods Kerk mag geen vriendschap met de wereld sluiten en tegelijkertijd denken toch de Heere te zullen zien in Zijn gunst. Jak. 4:4 zegt: "Zo wie een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld." De apostel roept daarom op om te staan naar de heiligmaking. Hij wijst op de noodzakelijkheid ervan. Wat is dat heiligmaking? Dat je een verklaarde vijand wordt van de wereld in je en buiten je. Dit begint wanneer God een zondaar van dood levend maakt. Dan wordt de breuk met de zonde geslagen en de liefde tot God en Zijn wet in het hart geboren. Een verklaarde vijand van de wereld in je. Dat is de strijd des geloofs tegen je innerlijke verdorvenheid. Het meest nog tegen je lievelingszonde. Het is het doden van mijn oude Gode vijandige bestaan. Maar ook een verklaarde vijand van de wereld buiten je. Een krachtig nee zeggen tegen alle wereldgelijkvormigheid die zich aandient. Nee tegen allerlei werelds vermaak, wereldse gezelschappen, wereldse gesprekken, wereldse vrijetijdsbesteding, wereldse kleding. Heiligmaking is echter ook positief, namelijk dat die nieuwe gehoorzaamheid steeds meer en meer

openbaar komt in de vrucht. In een godzalige levens wandel. Een leven in de vreze Gods. Moet daar in onze tijd niet meer op gewezen worden, ook binnen onze gezindte? Is dat niet één van de oorzaken van het verval in de kerk? Het heeft ons ook iets te zeggen, als de apostel zegt: "Gij hebt nog tot den bloede niet tegengestaan, strijden de tegen de zonde." De HEERE moge de Geest der heiligmaking over ons uitstorten. Immers als Hij gaat werken, zal dat zeker in de vrucht openbaar komen. Dan zullen alle aanslagen die wereld en satan op ons plegen, afstuiten op het pantser van de vreze des HEEREN. Hoe meer we staan naar de heiligmaking, des te meer gaan we ontdekken een onheilige te zijn in onszelf. In die weg maakt de Heilige Geest plaats voor Christus tot heilig-

making. Als we genoeg nemen met wat godsdienst zonder wezen, zijn we een gemakkelijke prooi voor de wereldgelijkvormigheid. De HEERE geve dat er een jagen mag zijn naar de heiligmaking, want in die weg zal de Heere gezien worden. Dat jagen is een geloofsoefening, daartoe drijft de Heilige Geest aan in het leven van Gods kinderen. Een slordige levenswandel belemmert de groei van het geestelijke leven. Heeft de Heere Jezus het zelf niet gezegd: Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het, die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren. Straks zal er een geheiligde Kerk overblijven, die tot in alle eeuwigheid Hem zullen aanschouwen.

Ds. K. Visser, Werkendam

Dr. Loonstra over de Bijbel (1)

Enige tijd geleden verscheen er een boek, geschreven door dr. B. Loonstra, Chr. Geref. predikant te Hoogeveen (voorheen te Oud-Beijerland). De titel van het boek luidt "De geloofwaardigheid van de bijbel". Het boek werd ons weliswaar niet toegezonden ter recensie, maar vanwege het belang dat dit boek heeft willen we er ook in ons blad wel enige aandacht aan geven.

Intussen zijn er ook al verschillende reacties op dit boek gekomen. Dr. J. Hoek schreef er al spoedig een artikel over in het blad "Koers". Verder kwamen mij reacties onder ogen uit de kring van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. Ook in "De Wekker" wordt er nu aandacht aan gegeven. Om eerlijk te zijn heb ik daar op gewacht. Ik liep al geruime tijd met het plan om naar aanleiding van het boek van Loonstra iets in ons blad te schrijven, maar het leek me beter dat niet te doen voordat er iets over in "De Wekker" zou hebben gestaan. Het eerste artikel van prof. dr. Van Genderen in genoemd blad geeft mij dus aanleiding om ook wat schrijven.

Uitgangspunten

Ik heb niet de bedoeling een recensie te schrijven. Het zal nog minder een uitvoerige beschouwing worden over de door Loonstra geponeerde en verdedigde visie. Het gaat mij alleen maar om een aantal opmerkingen naar aanleiding van dit boek. Maar zal duidelijk zijn waar die opmerkingen op slaan dan moet de lezer natuurlijk wel enig idee hebben waar het over gaat in

het boek van Loonstra.

"De geloofwaardigheid van de bijbel" is niet direct een boek, dat door iedereen gelezen zal worden. Het vereist een behoorlijke theologische kennis. Ik kan ook niet zeggen dat het altijd erg gemakkelijk leest. Wie had Loonstra trouwens op het oog bij het schrijven van dit boek? Dat zegt hij in zijn "Woord vooraf". Hij heeft gedacht aan degenen die geroepen worden geestelijke leiding te geven en die daarbij gedragen worden door de overtuiging dat de Bijbel ons geloof waard is. Hij heeft ook gedacht aan mensen die moeite hebben met de geloofwaardigheid van de Bijbel, maar haar toch niet kwijt willen. Tenslotte stonden hem voor de geest mensen die de Bijbel niet langer als boek van goddelijke openbaring aanvaarden.

De mensen, die weliswaar niet geroepen worden tot het geven van geestelijke leiding, maar die onvoorwaardelijk willen buigen voor het gezag van Gods Woord en die ervan overtuigd zijn dat de Bijbel ons geloof niet maar alleen waard is, maar dat geloof ook in alle opzichten vereist, heeft Loonstra dus kennelijk niet bedoeld. En ik denk ook dat er onder de lezers van ons blad niet zo heel velen zijn, die dit boek ter hand zullen nemen. Evenwel, dit boek zal toch zijn werk doen, met name ook in onze kerken. Het mag dan ook niet aan onze aandacht ontsnappen. Het mag ook niet onweersproken blijven. Met dit laatste heb ik eigenlijk al gezegd, wat mijn mening over Loonstra's boek is. Welnu, laat ik dan

nu eerst iets zeggen over de inhoud ervan.

De hoofdvraag die Loonstra zoekt te beantwoorden formuleert hij op pag. 190 zelf: "Dat is de vraag hoe wij de klassieke schriftopvatting over de Bijbel als het door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God kunnen verenigen met de resultaten waartoe het kritisch-analytisch onderzoek van de Bijbel heeft geleid".

Loonstra gaat daarbij dus van twee zaken uit. In de eerste plaats wil hij eraan vasthouden, dat de Bijbel het door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarin zijn we het van harte met hem eens. Hier onderscheidt Loonstra zich dan ook duidelijk van een man als Kuitert, die helemaal niet meer gelooft in de inspiratie van de Bijbel en in de Bijbel als Woord van God, maar die de Bijbel alleen maar als een menselijk boek ziet.

En het tweede waar Loonstra echter ook van uitgaat is het resultaat van het kritisch-analytisch onderzoek van de Bijbel. Er zijn de eeuwen door allerlei mensen geweest, die de Bijbel hebben ontleed en geanalyseerd en die tot allerlei conclusies zijn gekomen dat veel van wat er in de Bijbel staat zoals het er staat niet waar kan zijn. Welnu de resultaten van dat onderzoek zouden volgens Loonstra verenigd moeten en kunnen worden met het klassieke geloof dat de Bijbel het Woord van God is.

Juist uitgangspunt?

In de veronderstelling van de mogelijkheid van deze vereniging ligt dan tegelijk de zwakte van het boek. Die mogelijkheid bestaat immers niet. Gods wijsheid en menselijke wijsheid zijn niet op dezelfde noemer te brengen. Of zoals ik ergens las "Kun je water en vuur vermengen? Zal het water van de klassieke schriftopvatting niet verdampen in het vuur van de schrift-kritische analyse?"

De vraag naar de verenigbaarheid van deze twee zaken kan wel gesteld worden, maar met het antwoord op die vraag kunnen we kort zijn. Daar hoeft niet een heel boek over geschreven te worden. Dat Loonstra toch dit boek schreef en daarin een poging doet om de mogelijkheid van de verbinding van "water" en "vuur" aan te tonen, loopt onvermijdelijk uit op een knieval voor de resultaten van de moderne bijbelwetenschap en daarmee op een opvatting omtrent de Schrift die op beslissende punten afwijkt van de klassiek-gereformeerde

schriftopvatting. Maar nu loop ik al vooruit op de conclusies, die eigenlijk pas later getrokken moeten worden. Ik zeg dit alleen maar om aan te tonen, dat het uitgangspunt van het boek onjuist is.

Maar dan kunnen de conclusies natuurlijk nooit wel juist zijn.

Problemen met geloofwaardigheid

Loonstra signaleert in de Bijbel een aantal voorbeelden, waaruit zou blijken dat de historische of morele geloofwaardigheid van de Bijbel problematisch blijkt te zijn. Letterlijk schrijft hij (pag. 191): "Wij kunnen aan de uitlegkundige methoden in het Nieuwe Testament geen moreel gezag meer toekennen en ook het historisch gezag van opmerkingen dat de zon om de aarde draait is voor ons onaanvaardbaar". Met deze woorden stelt Loonstra dus, dat het morele gezag zowel als het historische gezag van de Bijbel in feite niet altijd en overal te handhaven zijn. Eenvoudig gezegd betekent dat dat we niet alles behoeven te geloven wat de Bijbel zegt en ook niet alles behoeven te doen wat de Bijbel zegt.

In dit verband stelt Loonstra dat we in de Bijbel passages tegenkomen die overdrachtelijk bedoeld zijn en ook zo moeten worden uitgelegd.

Nu is het ontegenzeggelijk waar, dat er zulke passages zijn. Als Jes. 55:12 spreekt van bomen die de handen samenklappen is dat zo'n overdrachtelijke manier van spreken; beeldspraak. Dat voelt iedereen aan. Maar wat Loonstra wil is nog veel meer plaatsen overdrachtelijk lezen. Hij zegt dat hij tot de slotsom gebracht is "dat diverse gedeelten overdrachtelijk dienden te worden opgevat die niet bewust overdrachtelijk waren bedoeld" (pag. 192). Wat wil dat zeggen? Dat er volgens Loonstra gedeelten in de Bijbel staan, die vroeger niet, maar nu wel overdrachtelijk verstaan moeten worden. Die, om het met andere woorden te zeggen, nu anders verstaan en verklaard moeten worden dan vroeger het geval was.

Het morele en historische gezag van bepaalde gedeelten kan niet meer aanvaard worden, zegt Loonstra. Hoe onderbouwt hij deze stelling? Hij draagt een aantal voorbeelden aan. Het historisch-kritisch bijbelonderzoek heeft bijvoorbeeld aangetoond, dat Ai geen bewoonde stad was toen Israël in Kanaän aankwam. De stad was al lange tijd daarvoor verwoest en was dus al een puinhoop. Als dat resultaat

van wetenschappelijk onderzoek vaststaat kan het relaas dat de Bijbel ervan geeft in het boek Jozua historisch niet betrouwbaar zijn. Het zou dan voor de hand liggen om een keus tussen die twee te maken. Maar Loonstra doet geen keus. Hij wil beide vasthouden en die twee met elkaar combineren. Maar hoe?

Ten aanzien van het morele gezag wijst Loonstra o.a. naar wat we lezen in 1 Sam. 15 over Gods bevel aan Samuël om de koning van de Amalekieten, Agag, te doden door hem in stukken te hakken. In verband daarmee schrijft hij: "Wanneer deze dingen tegenwoordig zouden plaats vinden, zouden wij dat beschouwen als de grofste schending van de humaniteit. Met ons christelijk geweten zouden wij ons eenvoudig niet kunnen voorstellen dat zoiets goedkeuring van God kan hebben" (pag. 46). En dan verwijst Loonstra voor de onder ons geldende normen naar de "Universele Verklaring van de rechten van de mens" (sici).

De morele geloofwaardigheid van de Bijbel is volgens Loonstra in het geding "bijvoorbeeld als het gaat over wreed geweld dat door God geaccepteerd of zelfs bevolen". En dan voegt hij daaraan in dezelfde zin toe "en over de plaats van de vrouw ten opzichte van haar man in de samenleving".

Het kon niet anders, ook de plaats van de vrouw moest in dit boek ter sprake komen. Een zaak die vanwege de steeds doorgaande discussie ook in onze eigen kerken aan actualiteit wint. Paulus heeft over deze zaak een aantal fundamentele zaken gezegd, bijvoorbeeld als hij in 1 Tim. 2 de positie van de man en die van de vrouw aanwijst met een beroep op de schepping. Daaraan ontleent Paulus het argument om de vrouw te verbieden onderricht te geven in de gemeente. Dus: er is voor de vrouw geen plaats in het ambt! Evenwel, met een beroep op de "overdrachtelijkheid" van bepaalde passages, die niet bewust overdrachtelijk bedoeld zijn, legt Loonstra Paulus' woorden voor de situatie waarin wij

vandaag leven, geheel anders uit. Als Paulus zich op de ordening in de schepping beroept voor de plaats van man en vrouw, is dat voor vandaag niet meer maatgevend: in de context van vandaag is er geen reden meer om de vrouw het geven van onderricht te verbieden (pag. 204).

Sleutel

Welke sleutel hanteert Loonstra nu om de Bijbel te openen? Wat is historisch en moreel wel betrouwbaar? Wat is wel en wat is niet overdrachtelijk? Wat zijn de contexten waarin iets dat niet overdrachtelijk bedoeld was wel overdrachtelijk verstaan moet worden? In Paulus' dagen moest de vrouw zwijgen; in onze dagen mag ze spreken; kan er nog weer een tijd komen wanneer ze weer wel moet zwijgen? Dat hangt immers van de cultuur-historische context af? Is de Bijbel dan wel een boek voor alle tijden? Of moet er voortdurend een aanpassing plaats vinden?

Loonstra maakt onderscheid tussen de blijvende boodschap en de tijdgebonden context (pag. 199); tussen de heilswerkelijkheid en de daarbij gebruikte voorstelling (pag. 211). Op een andere plaats gebruikt hij het onderscheid tussen de historische kern en de interpreterende aanwas (pag. 196).

Iemand die dat leest kan het natuurlijk niet helpen dat hij dan denkt: Waar heb ik zoiets meer gehoord? En dan herinner je je dat in de tijd toen Kuitert pas van zich liet horen hij ook onderscheid maakte tussen inhoud en verpakking. Wel, wat er mede uit dit onderscheid allemaal is voortgekomen is in de afbraak van de Gereformeerde Kerken in Nederland duidelijk zichtbaar.

Loonstra heeft dus een sleutel, die op de Bijbel past: onderscheid tussen kern en aanwas. Maar wat is nu kern en wat is aanwas? Wie maakt dat uit? Met andere woorden: Wie hanteert de sleutel? Daar heeft Loonstra ook een mening over.

Den Butter.

Ds. J.A. Riekel 1869-1949 (3)

Ruim acht jaar heeft hij te Sliedrecht mogen arbeiden. De gemeente bloeide op en breidde uit. Meer dan eens gebeurde het, dat geheel onkerkelijke mensen tot God bekeerd werden. "Ds. Riekel maakte geen onderscheid tussen de mensen. Voor hem was ieder-

een gelijk: kerklid, socialist en communist. Een ieder had een ziel voor de eeuwigheid. Ook heeft Ds. Riekel geëvangeliiseerd op de begraafplaats. Hij stond daar tachtig maal aan de groeve der vertering. Zijn stem galmde dan over het kerkhof. Men kon hem op

straat horen en voorbijgangers bleven dan staan luisteren, onder wie ook onkerkelijke mensen."

Afscheid van Sliedrecht

In maart 1933 was hij een weinig overspannen. Op medisch advies moest hij enige tijd rust nemen. Met Pasen mocht hij weer het Woord bedienen.

In het najaar van 1933 kwam er een beroep uit Delft. Riekelt wist dat hij erheen moest, maar hij had het er moeilijk mee en hij bad: "Heere, neem Gij de dingen van deze gemeente (Sliedrecht) over. Laat haar niet herderloos achter."

De Heere kwam over en zei: "Ik heb uw aangezicht aangenomen." Zo mocht hij het beroep met vrijmoedigheid aannemen.

Op 20 december 1933 schreef hij aan de kerkeraad van Delft: "Eerwaarde Broeders, na lang en gedurend overwegen, heb ik het beroep naar de gemeente te Delft op mij uitgebracht, biddend neergelegd voor het aangezicht des Heeren. Het is mij in die weg duidelijk geworden dat ik uw beroep niet mag afwijzen.... Uw toekomstige herder en leraar Ds. J.A. Riekelt."

Op donderdagavond 15 maart 1934 nam hij afscheid met een preek over 1 Petrus 5:10 en 11 - "De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig, versterk en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen."

Na de afscheidsprek sprak hij de onderwijzers en onderwijzeressen toe: "De Heere bekwame u, om de eerste zaden te mogen zaaien in de jonge harten, die zo ontvankelijk zijn. O, zaai goed zaad!"

Tegen de kerkeraad zei Riekelt: "Broeders ouderlingen en diakenen, weemoed vervult ons hart. We hebben jaren samen gearbeid onder biddend opzien tot God. We hebben geen jatroer gespeeld. Ieder kon zijn mening uiten. Onze arbeid lag open en eerlijk voor God."

En tot de gemeente: "Voortaan staan we niet meer voor uw aangezicht. Toch zullen we Sliedrecht nooit vergeten. Daar is teveel voor gebeurd. Wij vergeten niet één van de gemeenten die we hebben gediend en waar we niet zolang hebben mogen staan als hier, zouden we dan u vergeten? We hopen u te blijven gedenken voor de troon der genade, gelijk wij altijd de noden bij morgen en bij avond op de

knieën voor God hebben neergelegd en Zijn genade hebben afgesmeekt."

Delft

Op dinsdagavond 20 maart 1934 bevestigde Ds. L.H. van der Meiden hem tot predikant van Delft. De tekst van de bevestigingsprek was 1 Thess. 5:12 en 13 - "En wij bidden u, broeders, erkent degenen, die onder u arbeiden, en uw voorstanders zijn in de Heere, en u vermanen; en acht hen zeer veel in liefde, om hun werks wil. Zijt vreedzaam onder elkander." Van der Meiden sprak over de houding van de gemeente tegenover haar dienaar.

Op donderdagavond 22 maart deed Ds. Riekelt zijn intrede met een prek over Kol. 1:28. Het thema was: De getrouwe Christusprediking van de dienaar geëist.

1. de rijke stof daarin gegeven
2. de gepaste wijze waarop zij wordt gebracht
3. het verheven doel daarin voorgesteld.

Riekelt sprak: "De Christusprediking is een heerlijke prediking, maar er wordt zo ontzaglijk veel voor vereist. Vergeet niet de eisen aan de prediker gesteld. En die zijn niet weinige. Ge zit daar stillekens neer en zegt misschien de ene tijd: "De dominee was er vanmorgen bij", de andere tijd: "Hij was dor en droog."

Hoe gaan we meestal op? 's Zondags blijven we maar liggen slapen en dan is het haast je rep je en hoe komen we dan onder de Christusprediking? Hebben we thuis ons voorbereid om Gods woord te ontvangen? Buigt ge u voor Gods Woord? Gods Woord te ontvangen, eist voorbereiding, geliefden."

Na de intredeprek zei hij tegen de kerkeraad: Geliefde broeders ouderlingen en diakenen van Delft, wanneer wij de arbeid verrichten, moeten we gedenken dat de gemeente er niet is voor ons, maar wij voor de gemeente, en dat wij in dienende liefde op onze harten te dragen hebben dit deel van Gods wijngaard."

In de zomer van 1933 had de gemeente een nieuw kerkgebouw in gebruik mogen nemen. En nu, na meer dan tien jaar vacant geweest te zijn, mocht men weer een eigen herder en leraar ontvangen uit Gods Hand.

De kerkeraad besloot op regelmatige tijden de jongelingsvergadering te bezoeken. In 1935 werd er een knapenvereniging opgericht. Er kon een nieuw orgel in gebruik worden genomen. In Delft was hij helemaal op zijn

plaats en hij heeft er met veel zegen mogen arbeiden. Onder anderen kwamen twee Roomse dames tot bekering. De broeders letten erop, wie aan het Heilig Avondmaal deelnamen. In juli 1938 werd een brief verzonden aan burgemeester en wethouders van Delft waarin werd geprotesteerd tegen de opvoering van een openluchtspel op zondag. De kerkeraad vermaande de gemeente Delft "zich toch verre te houden van de goddeloze en Godonterende vermakelijkheden der wereld, die niet anders ten gevolge kunnen hebben dan het opwekken van de toorn Gods en de verzwaring der oordelen."

Mevrouw Riekelt was hartpatiënt. 3 Oktober 1939 lag ze dood naast haar man in bed. Ds. Riekelt zei: De Heere heeft vannacht mijn vrouw thuis gehaald. Dat haar heengaan vrede was, troostte hem in zijn smart.

Tweede Wereldoorlog

Op 5 mei 1940 brak de Tweede Wereldoorlog uit. Het kerkgebouw van Delft kon niet voldoende verduisterd worden. Hierdoor kon de Bijbellesing op woensdagavond, in het winterhalfjaar, geen doorgang vinden. Nu kwam men samen op woensdagmiddag om drie uur. In 1941 werden de benodigde schoonmaakartikelen schaars.

Riekelt preekte vaak op woensdagavond in Katwijk aan Zee in de achterzaal van Casa Cara. Het zaaltje was mudvol; de mensen moesten zelf een klapstoel meebrengen. 's Zomers stonden ze buiten. Doordat de ramen en deuren open stonden, konden ze de prek toch beluisteren.

Rondom het spreekgestoelte stonden allemaal stoelen. Na de dienst kon Riekelt er niet door. Eerst moesten al die stoelen weg. Op een keer was er een vrouw innerlijk geroerd door het gepredikte woord. Riekelt klopte na de dienst haar op de schouder en zei:

Hoopt op den Heer', gij vromen;

Is Israël in nood,

Er zal verlossing komen!

In juli 1942 besloot de kerkeraad Ds. Riekelt, in verband met zijn leeftijd, zoveel mogelijk vrij te stellen van het afleggen van huisbezoek. Onder de druk van de oorlogsomstandigheden nam de nood onder de gemeenteleden toe. Vooral de alleenstaande oudere leden waren hiervan het slachtoffer. De kerkeraad deed wat zij kon om de nood te helpen verlichten.

Ds. Riekelt preekte: Je kunt gemakkelijk geloven hoor! als je de broodtrom-

mel vol hebt en een warme kachel. Dan zing je: Geloofd zij God, met diepst ontzag! Maar als je niks hebt.... Riekel zelf en zijn huishoudster behoefden in Delft in het geheel geen honger te lijden. Tuinders uit het Westland brachten bloemkool, bonen

etc. Een boer uit de gemeente zorgde voor melk, boter en kaas. Een dochter woonde in Den Haag. Regelmatig kon de huishoudster een koffer vol etenswaren naar Den Haag brengen. Dan werd de visite dubbel waardevol.

Zuidland, H. van der Ham

Gedenken

*Vrije weergave van hetgeen gesproken is, door
Ds. H.C. v.d. Ent op de Panddag te Sliedrecht, op zaterdag 22
april 1995*

“Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galilea was”

Lucas 24:6b

Geliefde vrienden,

Het gaat in het tekstwoord, dat we voorgelezen hebben als uitgangspunt van dit openingswoord, over “denken”.

De mens is een redelijk schepsel, met verstand en rede begaafd. Hij kan denken! Hij is daardoor onderscheiden van het dier. Want het dier mist het denkvermogen. Toen God de mens had geschapen was zijn denkvermogen zuiver. Alles wat liefelijk is, al wat goed is en wel luidt, dat bedacht hij.

Door de val is dat allemaal veranderd. Want het gedichtsel van des mensen hart is ten alle dage alleenlijk boos. De Kenner der harten zegt, dat uit des mensen hart voortkomen boze bedenkingen..., en dan volgt er een hele rij van allerhande schandelijke zaken. Wie zijn eigen hart heeft leren kennen, zal dit alleen maar kunnen onderschrijven.

De tekst is gesproken door een engel. Dat is een gezant van God. Een boodschapper van goede tijding uit de hemel. Het is dus wel de moeite waard om daarnaar te luisteren. Te meer, omdat hetgeen hij zegt, gaat over de Heere Jezus, en wat door Hem gezegd is, toen Hij nog in Galilea was.

Hij was daar. Hij is daar niet altijd geweest. Dat Hij er verkeerde, wijst op de staat Zijner vernedering. Hij heeft er als mens, slechts tijdelijk verkeerd.

Hij verkeerde daar niet als een vakantie-ganger, zoals er zovelen tegenwoordig naar toe gaan. Hij verkeerde er als de Gezondene van de Vader. Hij verkeerde er als de Knecht des Heeren. Hij was daar om een bepaalde opdracht te vervullen. Die opdracht was al geprogrammeerd in de eeuwigheid. Daar was Hij zelf bij betrokken. Want Hij, die te Galilea als mens

gesproken heeft, was meer dan een mens. Hij was tegelijkertijd ook God. Want als de Zoon van God, was Hij wezensgelijk aan God de Vader en God de Heilige Geest. Te samen vormden zij de Drieëenheid. In de Drieëenheid is men overeengekomen hoe een gevallen mens, met behoud van al Gods deugden zou kunnen zalig worden. Dat is een zeer belangrijke zaak. Want het raakt ten diepste de eer van God. Die was door de mens, als Beeldrager van God, geschonden. Men geloofde de waarheid niet meer. Men geloofde wel de leugenaar. Wat die zei, werd voor waarheid aangenomen. Met als gevolg dat men God, die de Waarheid is en de waarheid heeft gesproken, voor een Leugenaar ging houden.

’t Gevolg was, dat men het rechte spoor verliet, dat voerde naar het eeuwige leven. Men zette zijn voet op het spoor der ongerechtigheid. Men deed niet meer datgene wat recht was in de ogen des Heeren. ’t Gevolg was, daar God van Zijn recht geen afstand kan doen, en de waarheid niet verloochenen kan, dat de mens als Beeldrager van God, onder het oordeel des doods kwam te liggen. Want de ziel die zondigt, die *moet* sterven. Dat is duidelijke taal. Hoe zou nu een mens, met behoud van Gods deugden zalig kunnen worden?

Dan moest er een ander komen, die plaatsbekledend zou doen, wat de mens uit en van zichzelf nooit meer kan doen. Die Ander is niemand anders dan de Eniggeboren Zoon van God, Die in de Drieëenheid daartoe is verordeneerd en Die zichzelf daartoe heeft gepresenteerd. Hij is in de tijd door de Heilige Geest verwekt in de schoot van Maria. Uit haar heeft Hij de menselijke natuur aangenomen, om als mens, plaatsbekledend, aan al de deugden Gods voldoening te schenken.

Toen Hij op aarde kwam, had Hij als mens de opdracht bij Zich, om aan al de eisen van God te voldoen. Hij moest de wet onderhouden en de schuld die de mens door de zonde gemaakt heeft, betalen. D.w.z. Hij moest lijden en sterven, de dood in al zijn omvang en verschrikkelijkheid ondergaan.

Daar heeft Hij te Galilea getuigenis van gegeven. “Van toen aan begon Jezus Zijn discipelen te vertonen, dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen en de overpriesters en de schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.” Matth. 16:21 e.m.a.pl.

Hij heeft meerdere malen gezegd wat Hem te wachten stond. Wat Hij te doen had, en waartoe zijn arbeid strekken zou. Namelijk tot de zaligheid, de volkomen verlossing, van verloren zondaren.

Hij heeft dat gezegd, niet tegen de elite, die het uit de schriften ook hadden kunnen weten. Doch tegen “u”, dat waren eenvoudige mensen. Die hadden het gehoord. Zij waren de verachten, de onedelen in de wereld. “Galileërs”! Doch zij waren door God uitverkoren om de heilgeheimen te horen, nl. hoe en op welk een wijze men zalig zou kunnen worden.

Doch men had er geen acht op geslagen. Zij waren met andere gedachten vervuld. Zij beseften niet, nog niet, dat Zijn koninkrijk niet van deze wereld was. En nu was alles geschied, wat door Hem was gesproken. Het in de eeuwigheid uitgedachte heilswerk, was in de tijd uitgewerkt, door de Heere Jezus. Hij heeft geleden, is gekruisigd, gestorven en begraven en ten derden dage wederom opgestaan. Doch daar hadden de “hoorders” nog geen oog voor. Zij hadden wel liefde, doch misten in de praktijk de beoefening van het geloof. Daarom: “Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galilea was”. Met hun verkeerde gedachten zaten zij op het verkeerde spoor. Zij worden nu nader onderwezen in die dingen die ter zaligheid nodig zijn. Opdat zij zouden komen, door de toepassende werking van de Heilige Geest, tot de volle kennis van de Heere Jezus Christus, die overgeleverd was om hunne zonden en opgewekt, opgestaan was, tot hunne rechtvaardigmaking.

Opwekken en opstaan zijn twee zijden van één zaak, gelijk één munt twee kanten heeft. Welke kant je ook bekijkt, het is altijd dezelfde munt. Het

is altijd dezelfde Zaligmaker.

Wij leven nu na Pasen. En dan niet alleen na de jaarlijks terugkerende gedenktag, doch na dat eenmalige feit. Want Hij is slechts een keer opgestaan, en is nu gezeten aan de rechterhand Gods.

Wat heeft dan de tekst, die we als uitgangspunt van onze overdenking hebben gekozen, ons nu nog te zeggen? Is het alleen maar een stukje bijbelse geschiedenis, waar je kennis van kunt nemen, als een historisch gebeuren, gelijk er in het leven zo veel gebeurtenissen zijn, die nu verleden tijd zijn? Als dat zo was, zou je na het aanhoren, het weer rustig kunnen vergeten, gelijk dat zo menigmaal gebeurt. Velen zijn er, helaas, die het zo zien. Wat Jezus gezegd en gedaan heeft, heeft dan voor hen niet de minste betekenis meer.

Na Pasen is onze tekst nog hoogst actueel. "Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galilea was." Hij heeft in het verleden gesproken, doch spreekt in het heden nog. Wij moeten ook nu gedenken wat Hij gezegd heeft. Het is de moeite waard om dat te doen. Want het betreft Zijn heilswerk, ten bate van helwaardige mensen.

Wij moeten ook heden gedenken wat Hij gedaan heeft. Want Zijn zeggen en doen liggen in één lijn.

En wat doen wij nu? Zijn wij heilig geïnteresseerd in Zijn zeggen en doen? Of nemen wij het alles gewoon voor kennisgeving aan?

We horen het wel en weten het wel, en we geloven het wel. Doch het doet ons niets.

Het wordt anders als ons door de zonde verduisterd verstand verlicht wordt. Dan ontdekken we dat we de leugenaar hebben geloofd en de waarheid voor leugen hebben gehouden. Dan komen we er achter dat we tegen een goeddoend God hebben gezondigd. Dat we er helemaal naast zitten. Dat we het heilspoor bijster zijn, en op het spoor naar de hel ons bevinden. Hoe zullen we ooit zalig kunnen worden? En dan op een zodanige manier dat God er niet aan te kort komt, dat Zijn deugden geen schade behoeven te lijden. Want, die door God zaligmakend bearbeid worden, die willen voor alle dingen eerlijk zalig worden.

Als dan dit woord, door de kracht des Heiligen Geestes, op ons afkomt: "Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galilea was", dan gaan de gedachten zich vermenigvuldigen. Dan worden de gedachten "goede gedachten". Dan gaan we in

alles wat de Heere gezegd heeft, de liefde des Heeren ontdekken, die van a tot z eenzijdig is. Dat Hij nu in de eeuwigheid al de heilsweg heeft uitgedacht en dat Hij die in de tijd heeft uitgewerkt. Hij voor mij! Daar ik anders de eeuwige dood had moeten sterven, opdat ik nu het eeuwige leven zou kunnen beërven.

Zalig wonder, als deze dingen hoofd en hart vervullen. Dan zijn Zijn woorden en daden zo groot, dat men het van blijdschap haast niet geloven kan, dat dit nu al voor mij geschied is.

Doch als de Heere er in mee komt, wat iedere keer weer nodig is, dan moet men het geloven, met een geloof dat de Heere Zelf werkt. Dan wordt het: "Ik wil en zij zullen".

Ik weet wel, daar kunnen vele bestrijdingen op af komen. Want juist in het stuk van geloven, blijft de mens afhankelijk van de Heere. Zonder Hem vermogen wij niets. Doch als het geloof gelooft, dan is het vast en zeker waar. Dan is het een geloof, dat op dat moment bergen verzetten kan. Dan worden alle bergen tot een vlak veld gemaakt. Dan kan men met de dichter zeggen: "Ik roem in God, ik prijs het onfeilbare woord, ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord. 'k Vertrouw op God, door gene vrees gestoord. Wat sterveling zou mij schenden". Hij heeft het gezegd, wat Hem te wachten stond. Hij heeft het ook gedaan. Hij heeft alles gedaan, wat tot mijn zaligheid van node is. En nu behoef ik niets meer te doen. Het ligt vast in Hem. Hij is een "volkomen Zaligmaker". In Hem heb ik nu alles, wat tot mijn zaligheid van node is.

Dan wordt het een zalig gedenken, overdenken, wat Hij gezegd en gedaan heeft, toen Hij nog in Galilea was, en wat Hij nu nog zegt door middel van Zijn Woord, en doet door de toepassende werking van de Heilige Geest. Dan krijgt een Drieënige God de eer en de zondaar de zaligheid. Men gaat dan als van zelf zingen:

Psalm 77:7,8

Psalm 56:4,5,6

Ds. H.C. v.d. Ent.

Pinksterbijeenkomst St. Kom Over En Help

Op Tweede Pinksterdag, maandag 5 juni 1995, zal Vladimir Danaila uit Kishinev (Moldavië) D.V. spreken in Kampen, tijdens een bijeenkomst van

de Stichting Kom Over En Help. Vladimir Danaila is evangelist in Kishinev. Hij zal spreken over zijn evangelisatiewerk in gevangenissen en op stations.

Aan deze bijeenkomst zal medewerking worden verleend door het schoolkoor van de Pieter Zandt scholengemeenschap te Kampen.

De bijeenkomst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, 2e Ebbingestraat 2 te Kampen.

Aanvang: 19.30 uur, de toegang is vrij. Er wordt een collecte gehouden voor het werk van de Stichting Kom Over En Help.

Een ieder is hartelijk welkom, met name ook jongeren!

Haamstede conferentie 1995

De 11e Haamstede conferentie zal dit jaar op maandag 28, dinsdag 29 en woensdag 30 augustus worden gehouden.

De bijeenkomsten zullen weer plaatsvinden in de Talma Hoeve te Garderen.

De volgende sprekers hopen het woord te voeren:

Ds. A. Baars te Middelharnis, Ds. A. Beens te Urk, Ds. M. Golverdingen te Groningen, Ds. Joz.A. de Koeyer te Baarn, Ds. G.C. Kunz te Papendrecht, prof. dr. M.J. van Lieburg te Urk, Ds. W. van Vlastuin te Opheusden.

Een meer gedetailleerd overzicht volgt later.

De deelname staat open voor predikanten, evangelisten, leraren godsdienst, alsmede voor studenten, die zich voorbereiden op de dienst des Woords.

Jaarvergadering V.G.S.

De jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (V.G.S.) zal D.V. gehouden worden op zaterdag 13 mei 1995 in het congresgebouw "De Doelen" te Rotterdam. Aanvang 10.15 uur, ontvangst met koffie vanaf 9.45 uur.

In deze jaarvergadering zal prof. mr. A.K. Koekkoek, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal voor het CDA en tot de datum van ingang van zijn Kamerlidmaatschap in 1994 lid van de Onderwijsraad, een inleiding

verzorgen met als titel: "Aanhoudende zorg. Bestuurlijke vernieuwing in het onderwijs".

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het scheidende bestuurslid Ds. R. Veldman te Ouddorp.

Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de V.G.S. aangesloten schoolbesturen en kerkeraden, alsmede de onderwijsgeveinden.

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatorisch onderwijs zullen tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijk te geven.

Boekbesprekingen

Terugblik met het oog op de toekomst, 60 jaar jongerenwerk binnen de SGP, uitgegeven ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van Studieverenigingen. Geschreven door J. Kol, medewerker SGP-partijbureau. Het boek bevat 117 blz. en kost f 16,50.

Wie belang stelt in de SGP en met name wat er onder de jongeren leeft kan hier goed terecht. De LVSGS heeft zeker haar verdienste wat betreft voorlichting aangaande veel zaken en doordenking van veel onderwerpen. Verkrijgbaar bij Ds. G.H. Kerstenhuis, Laan van Meerdervoort 165, 2716 AZ 's-Gravenhage.

E. van Veldhuizen, **Hij hoort je**, 56 blz., f 19,95, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon, Leiden.

Het is het tweede deel van de serie "Kind en gebed", bedoeld voor kinderen van 7-10 jaar en is geïllustreerd door Marianne Witvliet. Het boekje biedt een handreiking voor ouders om met kinderen uit de bedoelde leeftijdsgroep te spreken over het gebed. Aan het einde van elk hoofdstukje wordt ingegaan op de zaak die in het gebed aan de orde kwam.

Ds. H.G. Abma, **Een eeuw geloven**, 112 blz., f 19,50, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon.

De ondertitel luidt: "De weg van God met Abraham". Na een woord vooraf volgen 38 meditaties. De stukjes zijn in het verleden gepubliceerd in het maandblad van de afdeling van de gereformeerde bond te Strijen. Ze zijn nu enigszins bewerkt opnieuw uitgegeven. Het taalgebruik is origineel.

Sommige uitdrukkingen zouden wij zo niet gebruikt hebben: Stom toeval (blz. 8), krankzinnige zelfmoord (blz. 10), de HEERE zijn conge geven (blz. 24), bijdehante ongeloof (blz. 30). Onzes inziens hadden soms meer lijnen getrokken moeten worden. Bijvoorbeeld vanuit Eliezer naar het werk van de Heilige Geest die rijk van Christus spreekt in het hart van een arme zondaar. Er zijn ook aansprekende zaken. Zo lezen wij bijvoorbeeld op blz. 90 "Abraham verstond de kunst oud te zijn. Hij doet niet krampachtig om jong te schijnen zoals zo menigeen in belachelijke wanhoop... Ik geloof dat onze tijd aan twee ergerlijke kwalen lijdt: De ouderdom wordt niet op de rechte wijze geëerd en men verstaat niet de kunst oud te zijn." Kortom een boekje wat tot nadenken zet.

KRAAMZORG

GEZINSZORG BKG

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden.

Voor uw hulpaanvraag en/of inlichtingen kunt u bellen:

08385-27799

Voor kraamhulp graag tijdig bellen!

Stichting Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Stichting Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

Bijbels in handzaam formaat

Stevig gebonden, formaat 10 x 16 cm.
Achterin tien landkaartjes in kleurendruk en een verklarende woordenlijst met 350 moeilijke woorden uit de Statenvertaling.

S20 zonder Psalmen en
Formulieren f 28,00

S21 met Psalmen en
Formulieren f 34,00

(voor scholen geldt een kortingsregeling)

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 0345-610155
(tot 1 oktober 1995: 03451-10155)

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewej b.v., architect BNA

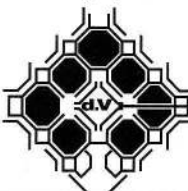
Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen

- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewej b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262

oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 01870-85800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 01870-86910